

Література

1. Міжнародні стандарти фінансової звітності. Фінансові інструменти. Звітність та бухгалтерський облік (грудень 2006). Керівництво для користувачів щодо офіційного тексту МСБО 32, МСБО 39 та МСФЗ 7: Пер. з англ. за ред. С. Ф. Голова. — К.: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 2007. — 584 с.

Ю. Ю. Мороз, канд. екон. наук,
доцент кафедри бухгалтерського обліку,
Житомирський національний агроекологічний університет

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ОБЛІКОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СФЕРІ МОНІТОРИНГУ

*The possibilities of modern information accounting technologies
for monitoring of enterprises' activity have been determined*

Стрімке зростання та диференціація попиту на всі види інформації, особливо економічної, а також підвищення вимог до її змісту та форм надання являються серйозними стимулами розвитку ринку інформаційних технологій. Автоматизовані управлінські інформаційні системи відіграють важливу роль в реалізації стратегії підприємства в цілому. «Для того, щоб ефективно управляти підприємством в сучасних умовах необхідно вести моніторинг основних виробничих бізнес-процесів ...» [1, с. 33]. Облікові технології в системі моніторингу виконують багато функцій: від аналізу великих масивів даних з метою вироблення стратегічної лінії розвитку підприємства до діагностики детальної первинної інформації для вирішення поточних тактичних питань. Вони більш глибоко та оперативно, ніж традиційний паперовий кругообіг, відображають поточний стан суб'єктів господарювання, більш повно пояснюють факти господарської діяльності, що дозволяє виробляти альтернативні варіанти управлінських рішень. З метою здійснення моніторингових досліджень доцільно та логічно створити в межах підприємства єдиний інформаційний простір, за якого будь-які наявні відомості можуть бути отримані по запиту в різних розрізах та поєднаннях.

Різні аспекти системного підходу до дослідження інформаційних систем в економіці та обліку відображені в працях Кармінського А. М. [1; 2], Місюрєва А. В. [3], Татарчука М. І. [4], Терещенка Л. О. [5].

Інформаційні облікові технології в системі моніторингу повинні вирішувати ряд задач: накопичувати дані в електронному вигляді, зберігати їх в централізованих сховищах, формувати різні види вихідної інформації у вигляді звітності, здійснювати аналітичне її опрацювання та надавати результати аналізу зацікавленим користувачам. Сьогодні вітчизняний ринок інформаційних систем обліку представлений широким асортиментом програмних продуктів — від самих найпростіших, спроможних виконувати мінімальний набір операцій, до багатофункціональних, які здійснюють розширене їх коло з глибокою аналітикою.

З точки зору моніторингових досліджень найменш інформаційними є вузькоспеціалізовані автоматизовані системи, так звані міні-бухгалтерії, які призначені для використання на малих підприємствах з невеликою кількістю облікових працівників без яскраво вираженої їх спеціалізації за конкретними ділянками обліку. За їх допомогою забезпечується ведення якісного синтетичного та нескладного аналітичного обліку, складання основних форм фінансової звітності. Моніторинг, що базується на використанні таких інформаційних систем, може виконувати функції лише оперативного управління.

Більше аналітичних можливостей надають інтегровані (комплексні) бухгалтерські інформаційні системи, які являються найбільш розповсюдженими на вітчизняному ринку. Вони реалізуються як правило в рамках однієї програми, що складається з декількох модулів, кожен з яких призначений для ведення окремої ділянки обліку. З розширенням основних функцій, що виконують комплексні інформаційні системи, зростає і перелік показників, які вони формують, а, відповідно, збільшуються і можливості їх моніторингу.

Найбільш яскравими представниками другої групи інформаційного облікового забезпечення в Україні є програми «ІС:Підприємство 8 для України», «Парус-Бухгалтерія», які передбачають облік окремих об'єктів та складання стандартних бухгалтерських звітів. Виконання такого набору функціональних рішень дозволяє створювати інформаційну базу для моніторингу, здійснення якого можливо за допомогою інших аналітичних систем.

В Україні, як і у всьому світі, останнім часом набули широкого застосування корпоративні інформаційні системи або ERP-системи (Enterprise Resource Planning — управління ресурсами підприємства), які являють собою методологію ефективного планування та управління всіма ресурсами підприємства. Вони передбачають переведення в площину комп'ютерних технологій

всіх основних господарських процесів підприємства та реалізують набір функцій управління від планування бізнесу до аналізу результатів діяльності суб'єктів господарювання. Підсистема бухгалтерського обліку є лише складовою частиною такої системи. ERP-системи включають також і моніторинговий компонент, що дозволяє повністю автоматизувати збір важливої для моніторингу інформації; проводити фільтрацію та аналіз загального потоку оперативних даних, агрегуючи отримані результати та перетворюючи їх в управлінську інформацію; отримувати миттєвий доступ до будь-яких даних в системі.

Сьогодні в Україні найбільш ефективно та повно проблеми підприємств вирішують такі ERP-системи як R/3, SAS System, Oracle Express, Галактика, Флагман. Кожна з них складається із набору прикладних модулів, які підтримують різні бізнес процеси підприємства та інтегровані між собою в масштабі реального часу. Останнім часом значно розширили свої можливості програми 1С та Парус, створивши та впровадивши в практику відповідні пакети «1С : Підприємство 8 Управління виробничим підприємством для України» та «Парус-Підприємство 8».

Крім розглянутих вище комплексних програм необхідно відмітити роль в моніторингових дослідженнях інформаційних продуктів, основним завданням яких є формування звітної інформації, до яких, наприклад, належать автоматизована система формування звітної документації «Бест звіт плюс» та програмний комплекс підготовки, обробки та аналізу фінансової звітності «Бест-звіт корпорація».

Попри наведені переваги щодо формування інформаційних ресурсів для моніторингу, що надають розглянуті вище програми автоматизованої обробки облікової інформації, одним з їх недоліків є труднощі щодо їх використання на сільськогосподарських підприємствах. Складний процес аграрного виробництва зумовлює необхідність впровадження спеціально розроблених інформаційних продуктів. В Росії, наприклад, з цією метою створено програму 1С : Бухгалтерія сільськогосподарського підприємства» та її комплексний варіант «1С : Підприємство 8. Управління сільськогосподарським підприємством», які можуть використовуватися на різних типах сільськогосподарських підприємств: від фермерського господарства до агрохолдингу. В Україні одним з позитивних прикладів впровадження у вітчизняному сільському господарстві комп'ютерних технологій обліку є конфігурації «МІКСТ: Сільськогосподарське підприємство» та «ІН-АГРО: Конфігурація для підприємств АПК України».

На жаль, в Україні відсутня практика використання корпоративних інформаційних систем в аграрному секторі, що надзвичайно ускладнює процес моніторингу його стану та розвитку. Визначення можливостей впровадження таких програмних продуктів на сільськогосподарських підприємствах повинно стати напрямом подальших досліджень.

Література

1. *Карминский А. М.* Информационные системы в экономике: Методология создания: учеб. пособие в 2-х ч. / А. М. Карминский, Б. В. Черников. — М.: Финансы и статистика, 2006. — 336 с.
2. *Карминский А. М.* Информационные системы в экономике: Практика использования: учеб. пособие в 2-х ч. / А. М. Карминский, Б. В. Черников. — М.: Финансы и статистика, 2006. — 240 с.
3. *Місюрів А. В.* Інформаційні системи і технології в обліку: навч. посібник / А. В. Місюрів. — Харків: ХНАМГ, 2007. — 80 с.
4. *Татарчук М. І.* Корпоративні інформаційні системи: навч. посібник / М. І. Татарчук. — К.: КНЕУ, 2005. — 291 с.
5. *Терещенко Л. О.* Інформаційні системи і технології в обліку: навч. посібник / Л. О. Терещенко, І. І. Матієнко-Зубенко. — К.: КНЕУ, 2004. — 187 с.

В. М. Мурашко, канд. екон. наук,
доцент кафедри бухгалтерського обліку,
Національний університет державної податкової служби України
Н. Б. Стіволос, співвикладач,
Сумський національний аграрний університет

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННО-ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ МАШИН (ЕОМ) І КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СИСТЕМІ КОНТРОЛЮ І РЕВІЗІЇ ФІНАНСОВО- ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

The article considers directions of the use of electronic computers and computer technology in the system of calculation, control and revision of the financial economic activity of the enterprises.

Контроль, в тому числі фінансово-господарський контроль та ревізія, як одна із функцій управління являє собою процес визначення якості та корегування відповідними працівниками покладених на них функцій, що направлені на досягнення цілей підприємства. Його мета своєчасно виявити слабкі місця та помилки